

FORSVARSBYGG

MØTE RA/FB: 31.10.23
PROSJEKT-/SO.NR: 2023081171
FB. REF:

Husvik, Oscarsborg festning

Etablering av tilrettelagt turvei med skilt

Etabl./ inv.nr: 021504
Gnr./b.nr: 86/154

Dispensasjonssak/Beslutningssak

JØRIL FINSTAD

Seniorrådgiver, avdeling kulturminne, miljøseksjonen

Husvik/Kopås

Ansvarlig søker

Ansvarlig søker er Forsvarsbygg (FB). Saken er forberedt av avdeling kulturminne på vegne av FB Eiendomsforvaltning region øst og Nordstranda og Husvik vel.

Omsøkt tiltak

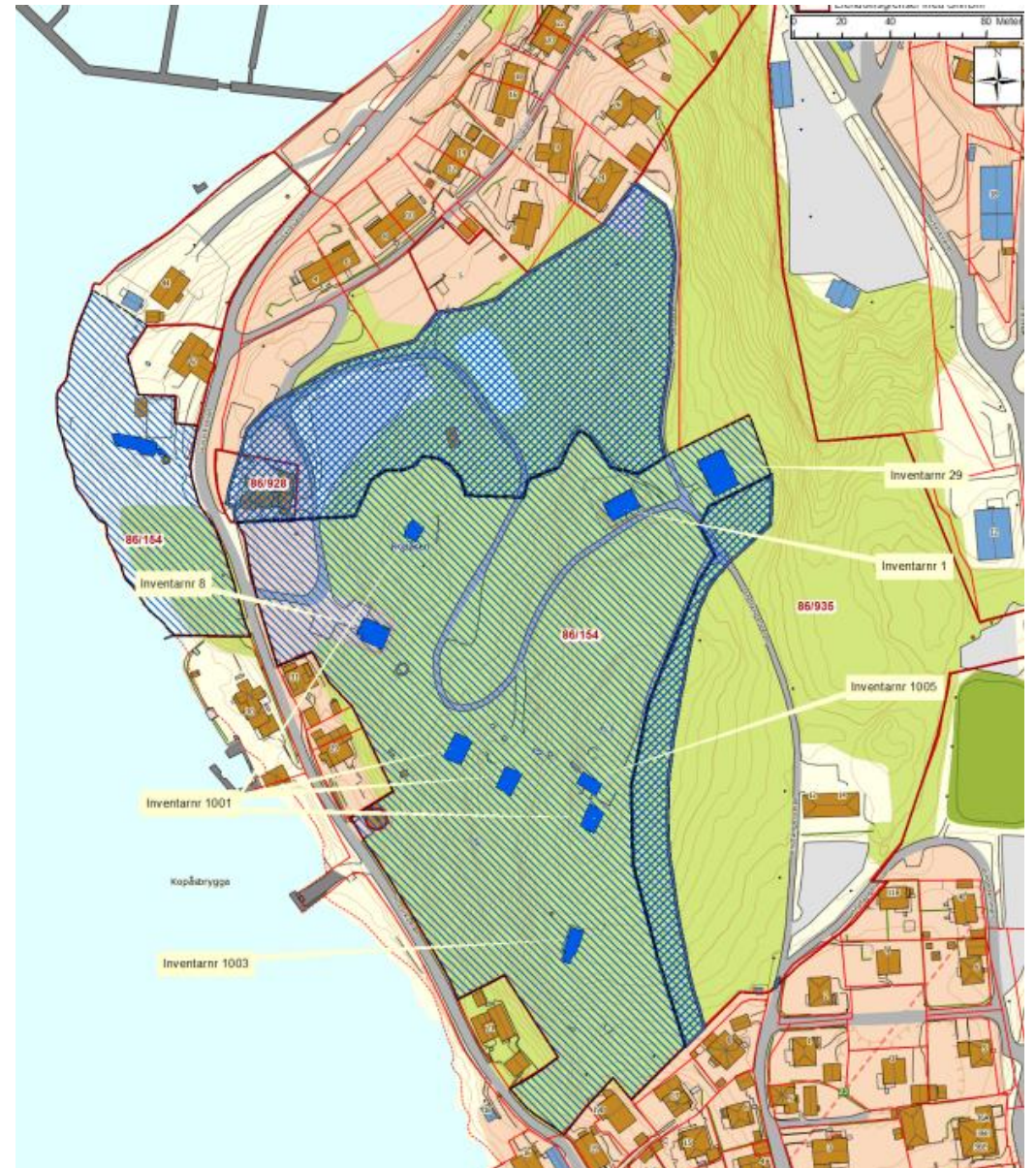
Søknaden gjelder følgende tiltak:

- Etablering av tilrettelagt turvei med nytt dekke og rekkverk
- Montering av tur- og infoskilt og benker

Fredningshjemmel og myndighet

De sentrale delene av forterrenget til henholdsvis Husvik-batteriet og Kopås-batteriet ble fredet ved forskrift av 9.4.2014 (§22a). I tillegg ble to områder fredet etter kml §19 13.11.2017. Riksantikvaren er myndighet for områder fredet etter § 22, og iht. vedtak av 15.8.2023 også for § 19-områdene. Riksantikvaren har i medhold av forskrift av 15. februar 2019 om fastsetting av myndighet mv etter kulturminneloven §2 myndighet til å gjøre unntak fra vedtak om fredning.

Med hjemmel i forskriftene av 9.4.2014 og 13.11.2017 om fredning av Oscarsborg festning, samt Husvik og Kopås jf. kml § 15a, første ledd, søker Forsvarsbygg om tillatelse til å etablere tilrettelagt turvei samt skilting på Husvik-/Kopåsområdet, .gnr./bnr. 86/154 i Frogn kommune.

Begrunnelse

Beskrivelse av kulturminnene:

På Husvikodden ligger bestrykningsbatteriet fra 1895. I Husvik-området ligger også Kopåsbatteriet med 3 kanonplasser og kommandoplass fra 1898, kommandoplass fra 1915, den tyskbygde kommandoplassen, bilverksted (tidligere maskinhus for lyskasteranlegg fra 1898), depotbygning fra 1915, samt ammunisjonsmagasin for både Husvik – og Kopås-batteriene med gjerde rundt magasinbygningen.

Husvik og Kopås er åpent for allmenn ferdsel og er et populært turområde, både pga. de militærhistoriske kulturminnene i området og flott utsikt over Drøbaksundet. Hovedtraséen for turgåere går på asfalt, men det er også stier inn til flere av forsvarsstillingene. Området mangler skilting og merking. Videre er de mest attraktive områdene og utsiktspunktene utilgjengelige for rullestolbrukere og personer med nedsatt funksjon.

Beskrivelse av det omsøkte tiltaket:

Nordstranda og Husvik vel har tatt initiativ til å tilgjengeliggjøre dette turområdet for folk i Frogn kommune. Langs hovedtraséen som er en asfaltert vei vil det ikke være behov for særlige tiltak. De omsøkte tiltakene er knyttet til traseene som går fra asfaltert vei og fram til to av stillingene. Fram til disse to utvalgte stedene er det etablerte stier i dag, men disse er ikke egnet for rullestolbrukere.

De aktuelle traseene er strekningen fra veien og fram til kanonstillingen på 1001 Kopåsbatteriet, og fra den tidligere befalsboligen (0033) og fram til den ekstyske kommandoplassen (1003). Tilretteleggingen omfatter utvidelse og nivellering av stien, og etablering av trillevennlig dekke av subbus og rekkverk. Der er også ønske om å merke stiene ved å montere turskilt etter den nasjonale standarden ved aktuelle veiskiller.

Vurdering: Forsvarsbygg vurderer at dette er et positivt tiltak for til rettelegging og bruk av området. Vi vurderer at tiltakene ikke medfører vesentlige inngrep.

Beskrivelse av tiltak:

- Det er behov for to skiltstolper innenfor fredningsområdet. (De resterende er allerede utplassert på kommunal grunn.) Til forankring av stolpene brukes stolpespade med diameter 20 cm og det graves et 60 cm dypt hull. Stolpen på 10 cm i diameter skoles så opp i lodd, før skiltene skrues opp. Det settes opp tre retningskilt med stedsnavn og avstander på hver stolpe. Plasseringen er avmerket på kartet til høyre. Skilt og stolper er i henhold til nasjonal standard.

https://www.merkehandboka.no/wp-content/uploads/2019/03/4797_skiltmanual.pdf

- Stigningsforholdet på de to avstikkerne er innenfor kravene i TEK 17 for universell utforming, men det er behov for noe nivellering av selve dekket for rette opp ujevnheter (maks 25 cm). For at to rullestolbrukere skal kunne komme forbi hverandre bør traseene være mellom 1,4 og 2 meter brede. Ved stillingen/bunkeren må det lages et platå for å få tilstrekkelig snuplass og plass til folk.
- Dekket bygges opp av (ev. duk) pukk og subbus i en gråtone som er tilpasset partier med fjell i dagen i området.
- Fordi deler av avstikkerne ligger i skrånende terreng er det behov for rekkverk langs traseene. Rekkverket vil ha en tradisjonell utforming i sort smijern. Et nødvendig antall vertikale stenderne (diameter 40 mm) bores ned i fjellet i 30 cm dybde.

FORSVARSBYGG

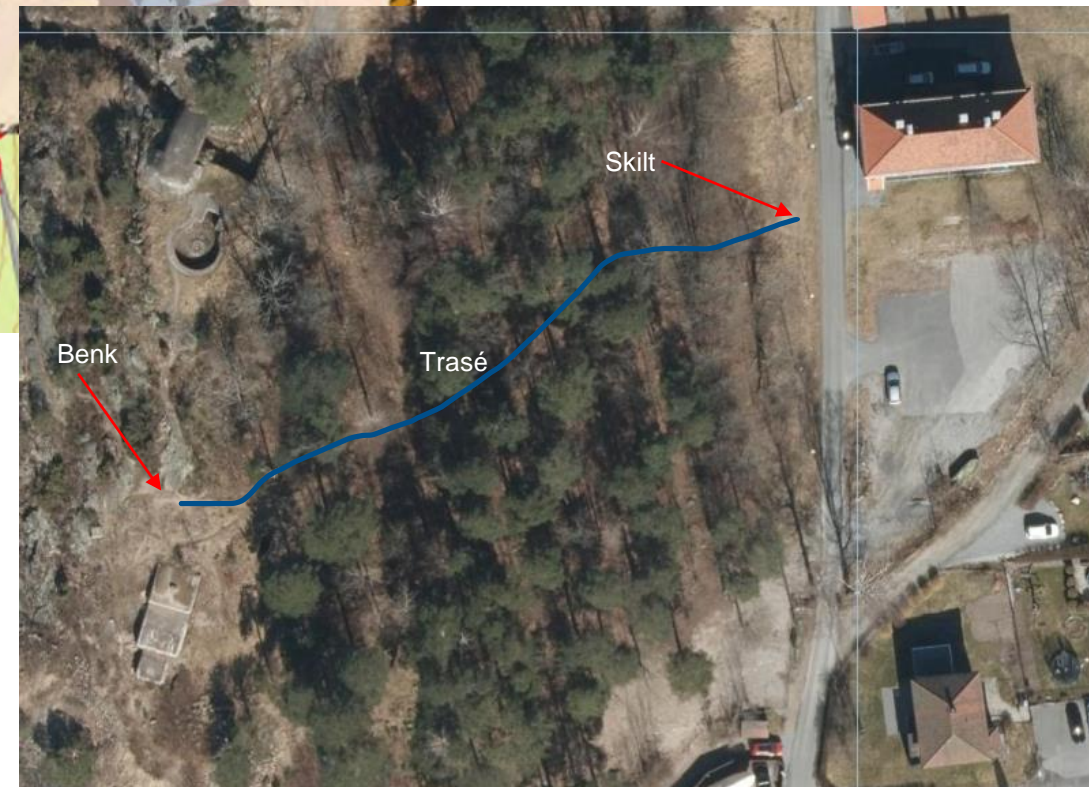
Vi bygger forsvarsevne hver dag

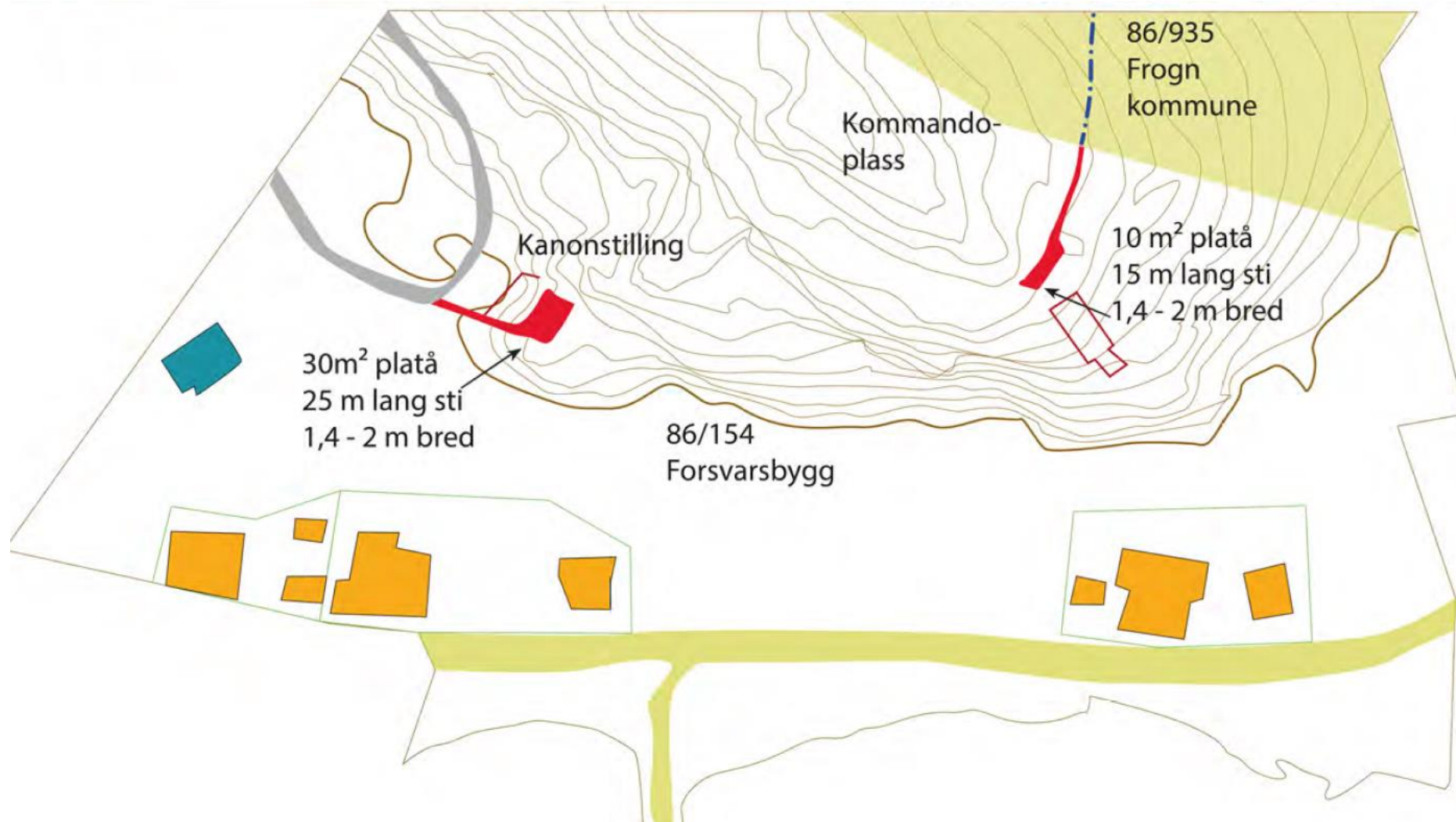
Tilrettelagt trasé til 1001

Tilrettelagt trasé til 1003

Aktuelle mål på tilrettelagte traseer/stier og platå

Bildene til venstre er foto tatt i 2020 og viser avstikkeren mellom den tidligere befalsboligen (0033) og ekstysk bunker 1003.

Bildene til høyre er fotomontasje av tilrettelagt trasé på samme avstikker.

På denne avstikkeren vil det være behov for et rekkverk eller eventuelt en styringskant som en sikring mot den bratte skråningen ned mot bunkeren.

Foto og fotomontasje:
Nordstranda og Husvik vel

Bildene til venstre er foto tatt i 2020 og viser avstikkeren mellom veien og den nordligste kanonstillingen i 1001 Husvikbatteriet. De øverste bildene er traseen sett fra nord, de nederste mot nord.

Bildene til høyre er fotomontasjer av tilrettelagt trasé på samme avstikker. Bildene vise også hvor det er behov for rekkverk.

Foto og fotomontasje:
Nordstranda og Husvik vel

Bilder av dagens situasjon (til venstre) og fotomontasje (til høyre) av plassen ved den nordligste av de tre kanonstillingene i Husvikbatteriet.

Foto og fotomontasje:
Nordstranda og Husvik vel

Kanonstilling utsikt mot syd 1/11-2020

Kanonstilling mot syd med rekkverk, sti og sittebenk i eik og stein

Kanonstilling mot nord 1/11-2020

Kanonstilling mot nord med rekkverk, sti og sittebenk i eik og stein

Skiltene følger nasjonal standard for turskilt. Benkene er en type som er brukt er brukt langs sti for forflytningshemmede i Seierstenmarka. De passer godt inn i et naturmiljø, er robuste mot hæververk og vedlikeholdsfrie. Sitteplanken av kjerneved eik er 5 – 7 cm tykk, denne boltes til steinen og har en lang holdbarhet.

STI	Haugsvik tingsted	0,4				
					Kommandoplassen	0,8
STI					Ringedammen	1,0

